1842. No. 34.

DRENTSCHE COURANT.

Vrijdag, den 29 April.

'S GRAVENHAGE, den 25 April.

Volgens de berigten uit Berlijn van den 21, had de graaf van Nassau, den toen afgeloopen nacht vrij rustig doorgebragt en was de zwelling der beenen sedert den vorigen dag afgenomen. Het in den morgen van den 21 uitgegeven bulletin luidde: »De graaf van Nassau heeft dezen nacht bij tusschenpoozen en vooral tegen den morgen geslapen. De hoest vermindert. Z.M. is heden morgen zonder koorts. Alle overige verschijnselen zijn insgelijks gunstig." Desniettemin blijft de ziekte van eenen zorgelijken aard. Prins *Frederik* der Nederlanden was in den voormiddag van den 21 te Berlijn aangekomen. Volgens een Duitsch blad, is de ziekte van den vorst veroorzaakt door het sluiten eener oude opene wonde, die hij in den Franschen oorlog ontvangen had; de tot nogtoe uit die wonde voortgekomene stof had op de rigting naar de organen der borst genomen. Onder de vele wandelaren, die gister van het fraaije weder gebruik maakten, om het Bosch alhier te bezoeken, merkte men den prins van Oranje op; hoezeer nog eenigzins moeijelijk gaande, kon H.D. met zijne gemalin wandelen.—Z.M. heeft de bureaux van het collegie der Algemeene Rekenkamer georganiseerd en daarbij benoemd 3 hoofdambtenaren met den personelen titel van referendaris, 14 commiesen, en 22 adjunct-commiesen. — Den 22 heeft *F. G. Salomon*, een huisvader belast met vrouw en 4 kinderen, door wanhoop gedreven, een einde aan zijn leven gemaakt door zwavelzuur intenemen; smiddags 12 uur in het Haagsche bosch pleegde hij die wanhopige daad; een uur later werd de politie daarvan onderrigt, en zond hem geneeskundige hulp, maar vergeefs; savonds half 9 overleed hij in onbeschrijfelijke smarten. — De werving voor de O. I. dienst weer opengesteld zijnde, hebben zich 200 fuseliers van het depot op den Helder daarvoor aangegeven. — Te Middelburg is door het Zeeuwsch Genootschap der wetenschappen een gedenkteeken daargesteld voor den beroemden Nederlandschen geleerde *Hadrianus Junius*, die in de 16de eeuw bloeide. — De hh. *van Hoof*, vader en zoon, horologiemakers te Antwerpen, hebben een uurwerk vervaardigd, dat in alle opzigten merkwaardig mag genoemd worden. Behalve een uur- en minuutwijzer, heeft het nog vier verschillende andere, die de dagen der week, de dagteekening, de maanden, en de gewone en schrikkeljaren aanwijzen. De zamenstelling van dit uurwerk is van dien aard, dat het gedurende *eene gekeele eeuw* loopen kan. De dagwijzer volbrengt regelmatig zijnen dagelijkschen loop en gaat te middernacht naar den volgenden dag over. Die tot aanwijzing der dagteekening werkt even naauwkeurig en regelmatig, ongeacht het verschil in het getal dagen der maanden, gaande door eene schrander berekende bewerktuiging, in eens, van den 28 Februarij op den 1 Maart over, gelijk ook de maandwijzer. Hetzelfde geschiedt bij de maanden van 30 dagen; de wijzer blijft nimmer bij de volgende datums staan als hij verder overgaan moet. In de schrikkeljaren, wanneer er 29 dagen in de maand Februarij zijn, wordt de overeenstemming tusschen dit schoone kunstwerk met den almanak even weinig verstoord, want te middernacht van den 29 Februarij heeft de overgang op den 1 Maart even geregeld plaats, als hij, zoo als wij reeds gezegd hebben, in de gewone jaren op den 28 Februarij des middernachts volbragt wordt.

— De Augsburger *Allgemeine Zeitung* berigt, dat het grootsche gedenkteeken, hetwelk de koning van Beijeren voor Duitschlands beroemde mannen van alle tijden gesticht heeft, de *Walhalla*, thans zoo ver voltooid is, dat het den 18 October e.k., den verjaardag van den grooten slag bij Leipzig, plegtig zal worden ingewijd. Dit gebouw, een ruim 60 voeten hooge tempel van Dorische bouworde, die op 136 zuilen rust, en waarvan de eerste steen 18 Oct. 1830 gelegd werd, verheft zich op eene rots op den noordelijken Donauoever, niet ver van Regensburg, op een punt, van waar het uren ver in de rondte gezien kan worden, en zal de borst- en standbeelden bevatten der mannen uit verschillende Germaansche stammen, die als krijgshelden, geleerden of weldoeners van het menschelijke geslacht uitgeblonken hebben. Hetzelfde blad berigt, dat door den koninklijken stichter van dien tempel des roems een werk is gereed gemaakt en eerlang zal worden uitgegeven,

korte levensberigten behelzende der mannen, wier afbeeldingen aldaar eene plaats zullen vinden. — De commissie der Fransche gedeputeerden, die belast is, het gouvernementsontwerp nopens de spoorwegen te onderzoeken, heeft rapport gedaan en aanmerkelijke wijzigingen in dat ontwerp voorgeslagen; volgens het plan der commissie zal een ijzeren net over Frankrijk uitgebreid worden ter lengte van omtrent 800 mijlen, hetwelk 500 à 550 millioen fr. aan het rijk zal kosten. — In de 2de kamer der Hessen-Darmstadtsche Stendenvergadering is behandeld het voorstel van een lid, om de regering aantesporen tot het nemen van maatregelen, ten einde de Hanoversche constitutie van 1833, als door den koning, strijdig met de Weener tractaten, eenzijdig opgeheven, hersteld moge worden: dit voorstel is door de geheele vergadering, uitgezonderd 2 leden, met gejuich aangenomen. — De overledene Parijsche bankier *Aguado*, laat een vermogen van 65 millioen fr. na. — De graanwet is voor de derde maal in het Engelsch Hoogerhuis gelezen: zoodat deze maatregel thans in het parlement zijn beslag heeft bekomen; de wet op de incometax is in het Lagerhuis, met 155 tegen 76 stemmen, voor de tweede maal gelezen. — De Fransche minister van oorlog heeft beslist, dat in 16 der voornaamste plaatsen van Algerie openbare bibliotheken zullen worden daargesteld. — Te Breslau is prof. *Hoffmann von Fallersleben* van zijn hoogleeraarambt ontzet, wegens het uitgeven van liederen, wier inhoud nadeelig op de goede verstandhouding tusschen de Regering en het Volk zou kunnen werken. — De Pruissische prinsen en prinsessen willen een gedeelte van den Dom te Keulen voor hunne rekening doen voltooijen, en dit daarna met hunne wapenschilden versieren, in de hoop dat dit voorbeeld door de overige Duitsche Vorsten moge worden nagevolgd.

— Den 22 en 23 jl. stonden voor het Hof van Gelderland teregt vijf boerenknapen van Putten, die een 24jarig onbesproken dienstmeisje *Heintje Knevel* op eene de eerbaarheid kwetsende wijze aangerand en gruwelijk mishandeld zouden hebben. *C. v. d. Brink*, oud 19 jaar, *J. Janssen*, oud 20 jaar, *J. Meylink*, oud 19 jaar, *E. van Boeijen*, oud 14 jaar, zijn schuldig verklaard aan feitelijke aanranding der eerbaarheid, met geweld gepleegd en met onderlingen bijstand ten uitvoer gelegd, en aan moedwillige verwonding, die voor de gewonde eene onbekwaamheid tot persoonlijken arbeid van meer dan 20 dagen heeft te weeg gebragt, met voorbedachten rade en geleider lage gepleegd; de drie eerstgenoemden zijn veroordeeld tot 15, 14 en 11 jaar tuchthuisstraf, benevens tot de schavotstraf van het zwaaijen van het zwaard over het hoofd, en de vierde, als hebbende gehandeld met oordeel des onderscheids, tot eene correctionele gevangenisstraf van 10 jaren. De vijfde beschuldigde *N. Nuyen*, oud 19 jaar, is vrijgesproken. De ongelukkige *Heintje Knevel* verkeert nog steeds in een zwakken en ziekelijken toestand; gedurende de debatten, die met gesloten deuren gehouden werden, moet zij gedurig in zwijm zijn gevallen.

Den 26. In de zitting der 2. K. van heden is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van een wetsontwerp, houdende toestemming van de Stat. Gen. tot het huwelijk van prinses *Sophia* met den Erfgroothertog van Weimar, en drie wetsontwerpen over de verkiezing van de prov. en plaatselijke besturen, over het stemregt ten platten lande en over het stemregt in de steden. (De inhoud derzelve is nog onbekend). De Min. van Justitie heeft bij missive berigt, dat ten gevolge van het verlangen der afdeelingen wordt terug genomen het wetsontwerp op de conflicten, hetwelk nader door een ander zal vervangen worden.

— Het bulletin van den 22 over den graaf van Nassau luidt: »Gisteren hadden geene buitengewone toevallen in de gesteldheid van Z. M. plaats, en des avonds was H.D. vrij van koorts. De nacht was intusschen hoogst onrustig, en de patiënt gevoelde zich, ten gevolge van het gebrek aan slaap, vermoeid. Overigens is de toestand niet verergerd, en was dezen morgen geene koorts aanwezig. Ook tot op dit oogenblik (3 ure na den middag) heeft zij zich niet hervat; maar de Koning gevoelt zich afgemat na den slapeloozen nacht."

— Gister middag 12 uur is te Parijs de minister van financiën *Humann*, plotseling aan eene beroerte overleden. Hij plaatste zich aan zijne schrijftafel om te arbeiden, na als gewoonlijk ontbeten en zijne ochtend-audiëntie gegeven te hebben; geenerlei ongesteldheid, geenerlei klagt was dat bedroevende voorval voorafgegaan. De heer *Mouton*, chef van het kabinet, die ten half één ure in het vertrek des ministers trad, vond hem zonder eenig teeken van leven op den grond uitgestrekt liggen.

— De Engelsche *Globe* deelt extracten mede uit dagbladen van Canton en Macao, welke over de V. Staten te Londen zijn ontvangen. Daaruit ziet men, dat de keizer van China een of- en defensief verbond heeft gesloten met den koning der Birmezen; zoodat het einde van den Chin. oorlog onbepaald is verschoven, want weldra zal men de Nepauls wederom uit hun gebergte zien te voorschijn komen en met verdubbelde kracht beproeven, het juk hunner vreemde meesters af te werpen.

ASSEN, den 28 April.

De *Leeuw. Courant* bevat een tweede vertoog over het Franeker Athenæum, waarin gezegd wordt: »Friesland kan niet alleen *naar regt* maar ook *naar billijkheid* aanspraak maken op het voortdurend bezit van eene school van Hooger onderwijs, door den Staat te bekostigen. Want Friesland is eene provincie, die den Staat zeer veel opbrengt en zeer weinig kost. Andere provincien bezitten veel kostende rijksinstellingen; Friesland bezit een groot gevangenhuis te

Leeuwarden, met zoo weinig garnizoen, als even toereikend is, om de daarin opgeslotenen te bewaren, en eene kleine inrigting voor Hooger onderwijs te Franeker, die omstreeks *f* 20,000 jaarlijks den Lande kost. Wanneer in eenige vereeniging een lid enkel lasten draagt zonder lusten te genieten, dan denkt men onwillekeurig aan de fabel van *Phædrus* van den leeuw en de vreedzame dieren. Er is geene reden, hoort men niet zelden aanvoeren, dat het Rijk het Franeker Athenæum bekostige, terwijl de beide andere Athenæa op stedelijke kosten onderhouden worden. Maar men betwijfele dan ook, dat het rijk de akademien te Groningen, Utrecht en Leiden bekostigen moet. Bij het besl. van 2 Aug. 1815, waarbij het hooger onderwijs geregeld is, is tevens bepaald, dat van alle de Athenæa alleen die van Franeker en van Harderwijk zouden worden bekostigd door het land en dat die alleen leerstoelen voor de geneeskunde en aanverwante vakken zouden hebben, *uit hoofde der oude verdiensten van de voormalige akademien aldaar gevestigd.*" Het slot luidt: »Te Franeker bestaat dan nu alleen nog een athenaeum, dat geënt is op den ouden eerwaardigen stam eener hoogeschool en wel van zulk eene hoogeschool, die eens eene Europeschè vermaardheid bezat, die een tijd gekend heeft, dat ze met Leiden om den lauwer dingen mogt, die vóór de akademien van Groningen en Utrecht bestond, die onder het gebulder van het kanon en het gekletter der wapenen door den grootsten neef van den grooten Zwijger gesticht werd. Of alle herinnering aan wat de oudheid goeds en edels gekend heeft, alle dankbare herdenking aan den roem der vaderen ga met schande onder in de ijskoude berekeningen van stoffelijk belang, die onzen tijd zoo ongunstig bij de gloriedagen onzer vaderen doen afsteken, of het zal even onbillijk, even hard zijn, het athenæum van Franeker te vernietigen, als het hard en onbillijk zou zijn, eene, welke dan ook, der drie hoogescholen opteheffen."

— Voor eenigen tijd is in sommige couranten een berigt geplaatst, volgens hetwelk zaden van granen, geheel *boven op* vasten grond gelegd, en alleenlijk met *stroo* bedekt, zonder bemesting, een zeer goeden oogst zouden opleveren. Thans wordt ditzelfde stelsel, meer uitvoerig, in de *Vaderlandsche Letteroefeningen* van April 1842 medegedeeld. Ten einde minkundigen van nuttelooze proefnemingen af te houden, berigt een voorstander van den landbouw te Groningen, dat hij in October 1841 naar dit voorschrift zaden boven op den vastgeslagen grond gelegd en met stroo bedekt heeft. Hij heeft daartoe genomen *tarwe*, *rogge* en *wintergerst;* doch, niettegenstaande den zachten winter van 1841 tot 1842, waren deze drie graansoorten in het voorjaar van 1842 allen gestorven, dat niet het geval was met andere in de nabijheid staande planten van dezelfde soorten, doch op de gewone wijze behandeld.

Onvoorzigtigheid met vuur en licht.

Wanneer men bedenkt, welke verwoesting het vuur in een oogenblik kan aanrigten, wanneer men bedenkt, dat have en goed, dieren en menschen daardoor in weinige minuten kunnen worden vernietigd, dan moet men zich niet zelden ergeren aan de hoogst onvoorzigtige, hoogst roekelooze wijze, waarop velen met vuur en licht omgaan; voorwaar, men moet het vuur als zijnen grootsten vijand behandelen, hetzelve wantrouwen als de slangen: meestendeels toch ontstaat brand door deze zoo onvergeeflijke roekeloosheid. – Tegen het vuur des hemels kan men zich niet anders beveiligen dan door bliksem-afleiders, en dit is wel geen middel, dat in den regel op gewone huizen en boerenerven of schuren kan worden aangewend; maar tegen het vuur en licht, dat de mensch zelf tot zijne oogmerken gebruikt, is voorzigtigheid het beste behoedmiddel. Bij het herdenken aan al de rampen, die de provincie Drenthe in dit opzigt hebben geteisterd, huivert men, en denkt men onwillekeurig aan de verantwoording, die rust op hem of haar, die door onvoorzigtigheid deswege zoo vele ongelukken op zijn geweten mogt hebben; te Beilen werden den 8 Aug. 1820 in weinig tijds 79 huizen met al het tilbare, op weinige uitzonderingen na, eene prooi der verterende vlammen. Zuidlaren, Gasselte, Dalen, Borger en in het laatste jaar wederom Borger, Rolde en nu onlangs Ruinen hebben aan het verwoestende vuur-element eenen tol betaald, die zelfs den allerroekeloosten en onbedachtzaamsten bedachtzaam en voorzigtig moest maken. Het is een helsch gezigt, hoe de woedende vlammen uit de huizen, uit de schuren, uit de hooge hooischelven, uit de lage turfhoopen zich knappend en knetterend verheffen en vereenigen; het is een akelig geluid, hoe het instorten der muren en schoorsteenen, en hun nederploffen in de asch, zich donderend doet hooren, hoe de kreten van wanhoop van mannen en vrouwen, over het verbranden van de vrucht van vlijt en voorspoed en van de voorwerpen hunner dagelijksche en ingespannene zorgen, zich verliezen in het algemeene gewoel en het verpletterende alarm. Voorwaar, die zoo iets heeft bijgewoond, en het zich levendig voor den geest kan brengen, ijst bij de gedachte van brand

En toch ontgaat het den opmerker niet, hoe roekeloos men soms met vuur is, vooral als hij in den vroegen morgen komt op de dorschvloeren sommiger landlieden, waar de lamp, niet zelden zoo bloot weg, aan den wand hangt, waarboven men het rieten dak en waaronder men stroo ziet.

Al de huisdieren, honden en katten, zoo noodzakelijk voor den boer, liggen dikwijls digt aan den haard met de pooten in de asch, en loopen achteruit in de schuur, wanneer het hun gelieft. Men moest hen daar niet dulden: meermalen toch heeft eene kat, waarop eene vonk viel, brand doen ontstaan. En de lamp, moest die niet bij het dorschen, 's morgens en 's avonds bij het melken, in eene goede digte lantaarn hangen? Ik zwijg er nog van, dat men soms met eene brandende pijp in de schuur verschijnt.

Landlieden, dorpelingen! zijt toch vooral voorzigtig met vuur! Hoe ligt immers kan eene vonk een geheel dorp in asch leggen! Gij ziet voor uwe oogen, dat uwe huizen alle met riet of stroo gedekt zijn, en digt aan elkander staan; kan het dan anders, of uwe woningen moeten, bij het ontstaan van brand, door den gloed verteerd worden? Gij hebt immers, noch genoeg water bij de hand, noch brandspuiten. En hoe spoedig ligt niet zulk een huis in asch! wat zult gij van uwe tilbare goederen redden? Treft u het ongeluk

bij nacht, gij moogt van geluk spreken, als gij te bedde uitkomt. Men behoeft geen profeet te zijn, of gezigten te zien, om te voorspellen, dat uwe woningen eenmaal door de vlammen zullen worden weggenomen, zoo gij niet dubbel voorzigtig met vuur zijt.

Voorwaar, onze voorvaderen hebben op den 23 Maart 1756 zeer teregt deswege eene publicatie gegeven, welke nog verdient bij iedereen bekend, herdacht en nageleefd te worden:

»PUBLICATIE. – Ter vergaderinge zijnde gedelibereert op de »onvoorsigtigheid en reukeloosheid van tijd tot tijd meer en »meer toenemende in het gebruik van vuur en ligt.

»Hebben *Ridderschap* en *Eijgenerfden* ten gevolge de »Resolutien van den 15 Meert 1707 en 22 Meert 1740, »*geresolveert*, dat niemant zijn assche, digt bij de huisen, »schuuren, hooijblokken, tuinen of mestvaalten, zal mogen »leggen; en ook elders gelegt wordende, met water zoodanig »begieten, dat er geen vuur meer in te vinden is.

»Dat ook bij het afdoen van hooij, zaad, stroo, turf, »heyde, vlas, bij het braken, hekelen of ribben van 't zelve, »geen vuur of ligt zal mogen werden gebruikt: en dat nie»mant onder het voorsz: werk, of in een schuure, alwaar dierge»lijke stoffen gevonden worden, of onder het dorschen op de »legge, tabak zal mogen roken; gelijk ook niet gepermitteert zal »zijn aan een Timmerman, binnen 's huis of in een schuure »werkende, of aan een Dekker op het dak zittende te dek»ken: wordende ook wel expresselijk verboden, om Kalveren »of ander Vee op de stallen staande, uit ketels drinken te geven.

»Hebben verders *verstaan*, dat wanneer iemand des avonds »ligt, in de peerde of koestallen, schaap- of varkens-hokken »nodig heeft, daartoe als dan zal moeten gebruiken een goede »lantaarn, en zonder die in dezelve niet te komen: en dat »ieder ingezetenen die een vuurstede heeft, zig zal moeten »voorzien van een vuurstolp, om daarmede den heerd des »nagts, of ook des daags, wanneer hij niet te huis mogte »zijn te bedekken: alles bij de boete van vijf Goltguldens, »te verbeuren bij die gene, die tegens deze Onze Resolutie »mogte angaan, waarvan de Overtreders tydelyks op de Goor»spraken zullen moeten werden angebragt.

»En alzoo de ondervindinge doet zien, dat dikwijls veele »ongelukken ontstaan, door het slegte voorsien van Smitte»rijen, Backers Ovenden, Branderijen, Brouwerijen, Drogerijen »van molt, hoppe, etc.

»Hebben *Ridderschap* en *Eijgenerfden goedgevonden*, »dat dezelve inkomstig zoodanig zullen werden gemaakt, als »met de Menschelyke voorsigtigheid eenigzints overeenkomt; »en waervan de Eygenaren, door Attestatie van twee onpar»tydige Timmerlieden an den Scholtes ter plaatsen zullen »moeten doen geblijken: en zo wanneer in het vervolg de »Naburen mogten vernemen, dat deze hiervoren genoemde »niet zijn voorsien als het behoord, zo zullen dezelve zig »moeten addresseren an den Scholtes, die an de Eygenaren »of gebruikers zal aanzeggen, om hetzelve dadelijk te reme»diëren: en in geval dezelve hierin mogten blijven nalatig, »zal den Scholtes zig hebben te addresseren aan den Dros»saard: wordende in zulken geval den Drossaard geauthori»seerd, om na verhoor van Parthyen en rype examinatie van »zaken hier in ordre te stellen.

»En op dat niemant hier van eenige ignorantie moge prae»tenderen, zal deze Onse Resolutie Gedrukt, ten eersten, en »vervolgens Jaarlijks op den eersten Sondag in Augustus van »de respective Predikstoelen dezer Landschap worden gepu»bliceert. – Actum op den Landsdag gehouden tot Assen den »23 Meert 1756."

Ter ordonnantie van de Heeren Ridderschap en Eijgenerfden, Staten der Landschap Drenthe,
(*get.*) J. KIJMMELL 1756.

*** Getrouwd: M. A. VAN ROIJEN
Dalen, en
den 13 April 1842. S. G. KREEFT.

*** Wie genegen mogt zijn tegen eenen billijken prijs over te nemen: eenen ligten HUIFWAGEN met ijzeren Assen enz., ten gebruike voor een of twee paarden, of eene STAART-KLOK, beiden nog geheel nieuw, wordt verzocht. zich in persoon aan te melden op maandag den 9 Mei e.k., des namiddags te drie uur, ten huize van den Predikant van Zuidwolde (Drenthe).

*** De Directeur van het Postkantoor te Assen, verwittigt het publiek, dat, van af maandag aanstaande, zijnde 2 Mei, het Kantoor is verplaatst van de Brink naar de zuidzijde der Hoofdvaart.

Assen, *De Directeur voornd.,*
28 April 1842. H. S. GRATAMA.

*** Het Gemeente Bestuur van Veendam brengt ter kennis, dat door Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, bij dispositie van den 28 December ll. n° 79, uit krachte van de daartoe door den Koning verstrekte kwalificatie, op hetzelve de vereischte magtiging is verleend, om voortaan jaarlijks in deze gemeente, paarden- en beestenmarkt te doen houden, des voorjaars *op den eersten dingsdag in de maand Mei*, des zomers *op den eersten dingsdag in de maand Augustus*, en des najaars *op den laatsten dingsdag in de maand October* en *op den eersten en tweeden dingsdag in de maand November*; verders, dat deze markten voor de eerstemaal, in dit jaar, op de voorschrevene dagen, zullen worden gehouden; dat ook het plaatsen van Kramen, Stallen en verdere toestellen, mitsgaders van vertooningen en spelen zal worden toegestaan, alles zonder betaling van plaatsgelden, zoo van het vee, als van de Kramen en verdere te plaatsen objecten.

Veendam, den 15 Maart 1842.
Het Gemeente-Bestuur van Veendam,
(get.) T. J. GIEZEN.
Ter ordonnantie,
H. K. VENEMA, *Secretaris.*

Hoogeveen, 26 *April*. Rogge, het ned. mud *f* 5-65; Boekweit, het ned. mud *f* 6-60; Boter het ned. pond *f* 0-64.

Assen, 28 *April*. Rogge *f* 6-00 a *f* 5-40; Boekweit *f* 6-00 a *f* 5-25; Boter, *f* 0-72½ a *f* 0-55.

Amsterdam, 27 *April*. Werk. sch. 2½ pct. 52$\frac{7}{16}$; dito 5 pct. 101$\frac{7}{16}$; kansb. 26¼; handelm. 155½ a ⁵.

Te Assen bij VAN GORCUM & COMP. Provinciale Drukkers.